

RAAD VAN STATE, AFDELING BESTUURSRECHTSPRAAK

IXe KAMER

A R R E S T

**nr. 217.905 van 13 februari 2012
in de zaak A. 191.306/IX-6204**

In zake: Bart DE CLERCQ
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaat Carine Flamend
kantoor houdend te 1860 Meise
Vilvoordsesteenweg 101
bij wie woonplaats wordt gekozen

tegen:

de BELGISCHE STAAT, vertegenwoordigd door de minister van
Binnenlandse Zaken
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaten Peter Luypaers en Hans-Kristof Carême
kantoor houdend te 3001 Heverlee
Industrieweg 4 bus 1
bij wie woonplaats wordt gekozen

I. Voorwerp van het beroep

1. Het beroep, ingesteld op 3 februari 2009, strekt tot de nietigverklaring van de beslissing van 19 november 2008 van de jury van de opleiding voor het verkrijgen van het directiebrevet dat vereist is voor de bevordering tot hoofdcommissaris van politie, waarbij Bart De Clercq niet geslaagd wordt verklaard voor de promotieopleiding.

II. Verloop van de rechtspleging

2. Bij arrest nr. 195.250 van 14 juli 2009 is de vordering tot schorsing van de tenuitvoerlegging van de bestreden beslissing verworpen.

De verzoeker heeft een verzoekschrift tot voortzetting van de rechtspleging ingediend.

De verwerende partij heeft een memorie van antwoord ingediend en de verzoeker heeft een memorie van wederantwoord ingediend.

Eerste auditeur-afdelingshoofd Marc Lefever heeft een verslag opgesteld.

De verzoeker heeft een verzoek tot voortzetting van het geding en een laatste memorie ingediend. De verwerende partij heeft een laatste memorie ingediend.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechtzitting, die heeft plaatsgevonden op 6 februari 2012.

Staatsraad Bert Thys heeft verslag uitgebracht.

Advocaat Peter Crispyn, die loco advocaat Carine Flamend verschijnt voor de verzoeker, en advocaat Hans-Kristof Carême, die loco advocaat Peter Luypaers verschijnt voor de verwerende partij, zijn gehoord.

Eerste auditeur-afdelingshoofd Marc Lefever heeft een met dit arrest eensluidend advies gegeven.

Er is toepassing gemaakt van de bepalingen op het gebruik der talen, vervat in titel VI, hoofdstuk II, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973.

III. Feiten

3.1. De verzoeker is op het ogenblik van de bestreden beslissing commissaris van politie bij de lokale politie te Antwerpen.

Op 24 september 2007 wordt hij toegelaten tot de opleiding voor het behalen van het directiebrevet dat krachtens artikel 32, 3°, van de wet van 26 april 2002 houdende de essentiële elementen van het statuut van de personeelsleden van de politiediensten en houdende diverse andere bepalingen met betrekking tot de politiediensten, vereist is voor een bevordering tot hoofdcommissaris.

3.2. Luidens het koninklijk besluit van 12 oktober 2006 tot bepaling van het directiebrevet dat vereist is voor de bevordering tot de graad van hoofdcommissaris van politie (hierna: het koninklijk besluit van 12 oktober 2006), is de bedoelde “promotieopleiding HCP” gespreid over maximum twee academiejaren.

Deze opleiding omvat:

- lessen aan de nationale school voor officieren met een totale duur van ten minste 150 uren, waarvan minimum 75 uren betrekking hebben op “leiding en beheer” (de rol van de leider, integratie in de interne en externe politionele omgeving, de ontwikkeling van de strategie) en eveneens minimum 75 uren op “leiding en coördinatie van politieoperaties inzake gerechtelijke politie en bestuurlijke politie” (artikel 29);
- drie stages met elk een minimumduur van 100 uren, respectievelijk in de federale politie, de lokale politie en in privé-ondernemingen en/of overheidsinstellingen (artikel 30). Voor elk van de drie stages stelt de stagiair een activiteitenverslag op en de stagemeester een stageverslag (artikelen 32 en 33).

Voor de personeelsleden die tot de opleiding zijn toegelaten binnen de drie jaar na de inwerkingtreding van het voormelde koninklijk besluit,

omvat de opleiding slechts één stage, namelijk de stage in privé-ondernemingen en/of overheidsinstellingen (artikel 43).

Op het einde van de opleiding leggen de cursisten een examen af voor de jury.

Dat examen omvat:

- een geïntegreerde schriftelijke proef met betrekking tot de twee onderdelen van de lessenreeks;
- een mondelinge proef bestaande uit de verdediging van de schriftelijke proef en bijkomende vragen betreffende de materie opgenomen in het opleidingsprogramma, de activiteiten- en stageverslagen evenals, eventueel, het verloop van de stage (artikel 35).

De nationale school voor officieren staat in voor de verbetering van de schriftelijke proef (artikel 37).

Na deliberatie beslist de jury over het al dan niet geslaagd zijn voor de opleiding. De jury baseert zich daarbij op een globale evaluatie van de schriftelijke en mondelinge proef, alsmede op de activiteiten- en stageverslagen (artikel 39).

3.3. De verzoeker volgt de voormelde opleiding, die één stage omvat. De verzoeker stelt over de stage een activiteitenverslag op. Zijn stagemeester stelt een stageverslag op, waarin de stage van de verzoeker gunstig wordt geëvalueerd.

3.4. Op het einde van de opleiding neemt de verzoeker deel aan het examen.

Voor de schriftelijke proef verkrijgt de verzoeker vanwege de nationale school voor officieren de beoordeling “geschikt”.

Deze beoordeling wordt voorafgegaan door de volgende overwegingen:

“De kandidaat maakt een uitgebreide probleemanalyse: hij toetst de verwachtingen van beide politiecolleges af, bevraagt gedefinieerde sleutelfiguren en maakt een SWOT-analyse.

Hij geeft zijn te nemen maatregelen weer volgens de structuur van het EFQM-model (waarbij hij de rubriek ‘leiderschap’ beperkt tot de selectie van de nieuwe korpschef).

Voor de selectie van de nieuwe korpschef wil hij zelf een selectieprofiel uitwerken, daar waar dit echter reeds vastligt bij K.B. De kandidaat betreft de nieuwe korpschef wel onmiddellijk in de werkzaamheden en kiest ook voor een projectteam om de reorganisatie verder uit te werken (zonder dat de samenstelling van dit team weergegeven wordt).

Inzake het omgaan met weerstanden, voorziet de kandidaat in een individueel gesprek met iedere medewerker waarbij alle nuttige gegevens opgelijst worden. Hoe dit praktisch gerealiseerd wordt, wordt niet weergegeven.

De kandidaat geeft een communicatieplan weer; over de te leggen prioriteiten en het aspect lokalisatie blijft hij zeer algemeen. KSF worden niet weergegeven.

Vrij abstract, weinig concreet werk. De kandidaat blijft op de vlakte, waarschijnlijk door een gebrek aan inzicht in de concrete werking van lokale politiekorpsen.

De beoordeling is dan ook ‘geschikt’ zonder meer.”

De mondelinge proef heeft plaats op 19 november 2008.

Op dezelfde datum beslist de jury dat de verzoeker niet geslaagd is voor de promotieopleiding HCP.

Deze beslissing steunt, benevens op de aanhaling van de toepasselijke wettelijke en reglementaire bepalingen, op de volgende motieven:

“[...]

Gelet op het positieve verslag van de stagemeester;

Gelet op de beoordeling ‘geschikt’ van de correctoren over zijn schriftelijke proef, maar waarbij benadrukt dient te worden dat het werk vrij abstract en weinig concreet is en de kandidaat onder meer op de vlakte blijft door een niet-realistische invulling van de voorstellen tot overwinnen van de

weerstanden van het personeel, het ontbreken van de kritische succesfactoren en de invulling van het project-team;

Gelet op de onvoldoende prestatie van de kandidaat De Clercq Bart tijdens de mondelinge proef van 19 november 2008, waarbij dient opgemerkt te worden dat de kandidaat veelal geen realistische oplossingen kon voorleggen ter aanvulling van de leemtes in de schriftelijke proef.”

Dit is de bestreden beslissing.

De verzoeker ondertekent ze op 5 december 2008 voor ontvangst.

IV. Onderzoek van de middelen

A. Eerste middel

Standpunt van de partijen

4. De verzoeker voert in het eerste middel de schending aan van de artikelen 35, 37 en 39 van het koninklijk besluit van 12 oktober 2006, van de motiveringsplicht en van “het gewettigd vertrouwen”.

In een eerste onderdeel laat hij gelden dat artikel 35 van het voormelde koninklijk besluit voorschrijft dat het mondelinge examen betrekking heeft op hetgeen werd aangeleerd tijdens de opleiding, terwijl in het verslag van de vergadering van de Vaste Commissie van de Lokale Politie (VCLP) van 11 december 2008 werd gesteld dat het schriftelijke en het mondelinge examen een apart thema betroffen zonder verband met de gevolgde opleiding.

In een tweede onderdeel betoogt de verzoeker dat artikel 37 van het koninklijk besluit van 12 oktober 2006 bepaalt dat het enkel aan de nationale school voor officieren toekomt om de schriftelijke proef te verbeteren. Volgens de verzoeker doet de jury afbreuk aan het resultaat “geschikt” dat hij voor de schriftelijke proef heeft verkregen, door te stellen dat zijn schriftelijk werk vrij

abstract en weinig concreet is. Voorts is de jury ook niet bevoegd om te stellen dat hij “een niet-realistische invulling geeft”, wat blijkbaar ook slaat op zijn schriftelijk examen.

In een derde onderdeel voert de verzoeker aan dat de jury haar beslissing overeenkomstig artikel 39 van het koninklijk besluit van 12 oktober 2006 dient te steunen op een globale evaluatie van de schriftelijke en mondelinge proef, de activiteitenverslagen en de stageverslagen. Zij kan daarbij geen groter belang hechten aan één onderdeel boven een ander. Gezien zijn beoordeling “geschikt” voor de schriftelijke proef en het resultaat “uitstekend” voor zijn stage- en activiteitenverslagen, mocht hij erop vertrouwen dat de jury zich daarop zou steunen en diende hij er geen rekening mee te houden dat de mondelinge proef doorslaggevend zou blijken, temeer daar de nationale school voor officieren er reeds voor pleitte om, gelet op de zeer doorgedreven vorming, de eindproef af te schaffen. In tegenstelling tot deze verwachtingen heeft de jury evenwel totaal geen rekening gehouden met het activiteitenverslag, dat nergens wordt vermeld, en heeft zij enkel rekening gehouden met de mondelinge proef. Aangezien hij op drie van de vier onderdelen meer dan voldoende scoorde, is er geen geldige reden om hem niet geslaagd te verklaren.

5. Op het eerste onderdeel antwoordt de verwerende partij dat de verzoeker zijn stelling ten onrechte baseert op het verslag van de VCLP van 11 december 2008 waarin wordt gesteld dat de laatste fase -het schriftelijke en het mondelinge examen- een apart thema betrof met mondelinge bevraging en zonder enige link met de gevolgde opleiding en dat deze laatste proef moet worden gekoppeld aan de genoten opleiding en afgesloten met een mondeling examen. Zij merkt vooreerst op dat de VCLP slechts een adviserende bevoegdheid heeft en dat haar adviezen niet bindend zijn. Volgens de verwerende partij wordt de inhoud van het voormelde verslag bovendien tegengesproken door de stukken van het administratief dossier. Uit de wijze waarop de verzoeker de schriftelijke proef heeft afgelegd, blijkt namelijk dat deze wel degelijk betrekking had op de in artikel 29, eerste lid, 1° en 2°, van het koninklijk besluit van 12 oktober 2006

bedoelde luiken, in het bijzonder “luik I: leiding en beheer: de rol van de leider, integratie in de interne en externe politionele omgeving, de ontwikkeling van de strategie”. Leiding, beheer en management komen in verzoekers werkstuk duidelijk aan bod, vermits hij de casus beantwoordt, zoals ook de andere kandidaten, aan de hand van een SWOT-analyse en hij bij zijn antwoord leiderschap, beleid en strategie, management van medewerkers, management van processen, management van middelen, en dergelijke meer betreft. Dit zijn, zo stelt de verwerende partij, allemaal elementen die de verzoeker uit de promotieopleiding heeft gehaald. Dit gegeven, tezamen met het feit dat de jury steeds 10 minuten voorbehield voor de mondelinge verdediging van de schriftelijke proef, noopt tot het besluit dat de in de reglementering vermelde materies ontegensprekelijk het voorwerp hebben uitgemaakt van de mondelinge proef.

Met betrekking tot het tweede onderdeel laat de verwerende partij gelden dat uit de commentaar van de nationale school voor officieren over het schriftelijke werk van de verzoeker blijkt dat zij zelf de kanttekeningen “abstract”, “weinig concreet” en “niet-realistische invulling” heeft gemaakt. Derhalve heeft de jury, door deze bemerkingen over te nemen, zich geenszins in de plaats van de nationale school voor officieren gesteld.

Op het derde onderdeel antwoordt de verwerende partij dat zij niet instaat voor de persoonlijke uitlatingen van een lid van de nationale school voor officieren. Zij wijst erop onmogelijk te kunnen voorbijgaan aan artikel 35 van het koninklijk besluit van 12 oktober 2006, waarbij wordt voorgeschreven dat de cursisten op het einde van de promotieopleiding een examen afleggen voor een jury, dat onder meer een mondelinge proef omvat die bestaat uit de verdediging van de geïntegreerde schriftelijke proef en bijkomende vragen betreffende de materie opgenomen in het opleidingsprogramma, de activiteiten- en stageverslagen evenals, eventueel, het verloop van de stage.

Uit de motivering van de eindbeslissing blijkt volgens de verwerende partij dat de jury rekening heeft gehouden met het positieve verslag van de stagemeeester en de beoordeling “geschikt” van de correctoren van de schriftelijke proef, maar evenzeer met de kanttekeningen die de correctoren bij deze proef hadden gemaakt en met de mondelinge proef. Tijdens de laatstgenoemde proef is gebleken dat de verzoeker “veelal geen realistische oplossingen kon voorleggen ter aanvulling van de leemtes in de schriftelijke proef”.

De verwerende partij wijst er ten slotte op dat de jury over een ruime discretionaire bevoegdheid beschikt bij de deliberatie over de kandidaten.

6. De verzoeker repliceert, wat het eerste onderdeel betreft, dat het rapport van de VCLP geen advies is maar wel de notulering van een vergadering tijdens dewelke door hoofdcommissaris A. Collier toelichting werd gegeven over het parcours van het directiebrevet. Laatstgenoemde was betrokken bij de opleiding en verklaart dat het examen geen betrekking had op de opleiding.

De argumentatie die de verwerende partij op basis van het administratief dossier ontwikkelt om aan te tonen dat het examen aansloot bij de opleiding, gaat volgens de verzoeker niet op. Leiding, beheer, SWOT, beleid, strategie en management zijn begrippen die iedere politieofficier gedoceerd krijgt in de politieschool en die door elke politieofficier worden gebruikt. Iedere politieofficier is ook doordrongen van het EFQM-model waarin die begrippen centraal staan, terwijl die begrippen bovendien reeds gekend dienden te zijn voor de kennistest die aan de toelating tot de opleiding voorafging. De verzoeker stelt dat het mondelinge examen weliswaar over de schriftelijke proef ging, maar niet over de leerstof, aangezien geen enkele vraag werd gesteld over de materies opgenomen in het examenprogramma. De examenvraag was dermate vaag en algemeen gesteld dat het logisch is dat iedereen heeft teruggegrepen naar de SWOT-methode die reeds op de politieschool was aangeleerd.

Wat het tweede en het derde onderdeel betreft, repliceert de verzoeker dat de kritiek die door A. Collier werd verwoord, wordt gedeeld door eenieder die bij de opleiding betrokken was. Ondertussen hebben ook de geslaagden voor de opleiding een evaluatie gemaakt waarin dezelfde aanbeveling tot afschaffing van de eindproef wordt gedaan.

7. In zijn laatste memorie laat de verzoeker nog gelden dat uit de “intensiteit” van de diverse onderdelen blijkt dat geenszins meer waarde mag worden gehecht aan de mondelinge proef, die hoogstens op dezelfde hoogte kan worden geplaatst als de andere onderdelen.

Beoordeling

Eerste onderdeel

8. De verzoeker stelt terecht dat artikel 35 van het koninklijk besluit van 12 oktober 2006 voorschrijft dat de schriftelijke proef van het eindexamen van de promotieopleiding HCP betrekking heeft op hetgeen werd aangeleerd tijdens de opleiding. Zoals blijkt uit artikel 29 van het voormelde besluit, strekt de opleiding zich uit over twee domeinen. Het eerste domein, “Leiding en beheer”, handelt over de rol van de leider, integratie in de interne en externe politionele omgeving en ontwikkeling van de strategie, terwijl het tweede domein handelt over de leiding en coördinatie van politieoperaties inzake gerechtelijke politie en bestuurlijke politie.

De verzoeker laat in essentie gelden dat de schriftelijke en de mondelinge proef handelden over een apart thema, zonder enig direct verband met wat tijdens de opleiding werd aangeleerd.

9. Uit het administratief dossier blijkt dat de schriftelijke proef betrekking had op een aantal vragen van communicatie en organisatie in het kader van de fusie van twee korpsen van de lokale politie. Volgens andere verzoekers die

hun resultaat op diezelfde proef voor de Raad van State aanvechten, moest de casus worden behandeld aan de hand van tijdens de opleiding aangeleerde managementmodellen, wat verklaart dat de meeste kandidaten het SWOT-model hanteerden. Dit spreekt de bewering van de verzoeker tegen dat de opleiding niet het aanleren van die managementmodellen inhield. Uit het opleidingsschema blijkt bovendien dat de zogenaamde SWOT- en EFQM-methodes wel degelijk tot het opleidingsprogramma behoorden. Het feit dat de problematiek van de samensmelting van twee politiezones tijdens de opleiding niet aan bod zou zijn gekomen, betekent niet dat de proef losstond van de opleiding, aangezien niet het behandelen van de problematiek van de samensmelting van politiezones het specifieke doel van de opleiding was, maar wel een meer algemene training om de kandidaten elementen bij te brengen die dienstig zouden kunnen zijn bij het uitoefenen van de taak van hoofdcommissaris, zoals leidinggeven en het beheer van problemen in de interne en externe politionele omgeving en de ontwikkeling van strategieën. Tegenover de verklaring van één jurylid, hoofdcommissaris A. Collier, staat het feit dat de casus, zoals voorgeschreven door artikel 37 van het koninklijk besluit van 12 oktober 2006, werd voorbereid door de nationale school voor officieren, die ook instond voor de theoretische opleiding, en vooraf werd goedgekeurd door de jury. Bovendien is de schriftelijke proef een geïntegreerde proef, wat betekent dat de kandidaten voor het afleggen van die proef noodzakelijk gebruik dienen te maken van de kennis en vaardigheden die werden verworven tijdens de opleiding.

10. De verzoeker kan er dan ook niet van overtuigen dat de schriftelijke proef en de mondelinge proef, tijdens dewelke de schriftelijke proef werd verdedigd, geen betrekking hadden op de opleiding.

Het eerste onderdeel van het eerste middel is niet gegrond.

Tweede onderdeel

11. De verzoeker kan evenmin worden bijgevalen in zijn standpunt dat de jury is teruggekomen op de beoordeling die de correctoren van de nationale school voor officieren over zijn schriftelijke proef hadden uitgebracht. De jury heeft oog gehad voor de beoordeling “geschikt”, maar ook voor de tekortkomingen die door de correctoren waren vastgesteld. Volgens artikel 35 van het koninklijk besluit van 12 oktober 2006 wordt het examen -zowel de schriftelijke als de mondelinge proef- afgelegd voor de jury en volgens artikel 39 van datzelfde besluit is het de jury die uiteindelijk beslist over het al dan niet geslaagd zijn voor de opleiding op basis van een globale beoordeling van de verschillende onderdelen van de opleiding, namelijk de stage en de schriftelijke en mondelinge eindproef, terwijl de nationale school voor officieren instaat voor de verbetering van de schriftelijke proef. Hieruit blijkt dat het de jury is die in laatste instantie oordeelt over het examen. Te dezen heeft de jury rekening gehouden met de inhoudelijke beoordeling die door de correctoren werd uitgebracht over het schriftelijke werk van de verzoeker. Wanneer de verzoeker er niet in slaagt om de door de correctoren vastgestelde tekorten in het werk tijdens de mondelinge proef te corrigeren, dan kan dat door de jury als een bijkomend beoordelingselement worden gebruikt.

12. Het tweede onderdeel van het eerste middel is niet gegrond.

Derde onderdeel

13. In een derde onderdeel argumenteert de verzoeker dat de beslissing van de jury, overeenkomstig artikel 39 van het koninklijk besluit van 12 oktober 2006 moet steunen op een globale evaluatie van de schriftelijke en mondelinge proef, de activiteitenverslagen en de stageverslagen, waarbij de jury geen groter belang kan hechten aan één onderdeel dan aan een ander. Vermits hij de beoordeling “geschikt” verkreeg voor zijn schriftelijke proef en zijn stage- en activiteitenverslagen uitstekend waren, mocht de verzoeker, naar eigen zeggen, erop vertrouwen dat de jury zich daarop zou steunen en moest hij er geen rekening

mee houden dat de mondelinge proef doorslaggevend zou zijn, temeer daar de nationale school voor officieren er al voor pleitte om, gelet op de zeer doorgedreven vorming, de eindproef eenvoudig af te schaffen.

14. Zoals hiervóór onder randnummer 11 reeds werd gesteld, behoort het nemen van de eindbeslissing over het al dan niet slagen van de kandidaat voor de opleiding aan de jury toe. Zij dient zich daarvoor te baseren op een globale evaluatie van de verschillende onderdelen van de opleiding, namelijk de stage en de schriftelijke en mondelinge eindproef. Dit vereiste van een “globale” evaluatie is niet bestaanbaar met het standpunt van de verzoeker dat hij, gelet op de gunstige evaluatie van zijn stage en de beoordeling “geschikt” die hij vanwege de nationale school voor officieren op grond van zijn schriftelijke proef had verkregen, erop mocht vertrouwen dat hij geslaagd zou worden verklaard. De jury vermocht bij het nemen van haar beslissing immers alle elementen, gunstige en ongunstige, die met betrekking tot de geschiktheid van de kandidaat voor de functie van hoofdcommissaris in het kader van de stage, de schriftelijke en mondelinge proef werden gereveleerd, bij haar globale beoordeling te betrekken. Daarbij was zij niet gebonden door het standpunt dat door de stagemeeester en de correctoren van de nationale school voor officieren werd ingenomen. Het volstond dat zij met hun standpunt rekening hield, maar het belette haar niet om, steunend op de redenen die haar eigen zijn en die verwoord zijn in de bestreden beslissing, de verzoeker niet geslaagd te verklaren.

15. Het derde onderdeel van het eerste middel is niet gegrond.

B. Tweede middel

Standpunt van de partijen

16. De verzoeker voert in een tweede middel de schending aan van het onpartijdigheidsbeginsel.

Hij betoogt dat hoofdcommissaris A. Collier, die zijn coach was tijdens de opleiding, tevens deel uitmaakte van de jury en diegene was die hem mondeling heeft ondervraagd. De rol van de vragensteller op de mondelinge proef was volgens de verzoeker zeer belangrijk, aangezien het schriftelijke examen een open vraag betrof waardoor de antwoorden van de kandidaten zeer divers waren.

De verzoeker verwijst naar een brief van de nationale school voor officieren over de taak van coach in het kader van de opleiding, waarin het volgende werd gesteld: de coach zou “helpen bij de ontwikkeling van leerstijlen en competenties en het leren kennen en waarderen van leiderschapsstijlen en leerstijlen”. Voorts werd gesteld dat “het [...] dus niet zo [is] -zoals door sommigen gesuggereerd- dat de coaches zouden rapporteren aan de jury. Mocht dit het geval zijn, dan zou dit de vertrouwensbasis nodig voor het coachen ernstig verstoren”.

De verzoeker wijst er voorts op dat A. Collier reeds vóór het examen in een document, getiteld “tussentijdse evaluatie politiehervorming 2008”, heeft geschreven dat “de voorbije promotie [...] absoluut niet [voldeed] aan het geïntegreerd profiel van de toekomstige topfunctionarissen van de politie”.

Volgens de verzoeker worden de beginselen van onpartijdigheid, objectiviteit en “gewettigd vertrouwen” geschonden doordat een persoon die een dergelijke stelling inneemt en als coach een vertrouwensrelatie diende uit te bouwen met de kandidaten, als jurylid werd aangesteld.

17. De verwerende partij antwoordt dat de onpartijdigheid van een adviserend orgaan van actief bestuur, ook van een examenjury, volgens de rechtspraak van de Raad van State in zijn geheel moet worden beoordeeld. Zelfs indien er een schijn van partijdigheid zou worden vastgesteld in hoofde van één jurylid, dan is dat onvoldoende om aan de volledige jury, die in casu uit zeven personen bestond, een gebrek aan onpartijdigheid toe te schrijven. De verzoeker dient daartoe voldoende elementen aan te brengen, wat hij niet doet.

De verwerende partij wijst op het arrest nr. 134.550 van 6 september 2004 van de Raad van State waarin wordt overwogen dat “het weliswaar mogelijk is dat de betrokken juryleden op de kandidaten die ze persoonlijk kennen als hun ondergeschikten een iets andere kijk hebben dan op de andere kandidaten, doch [dat] zulks daarom nog niet wil zeggen en ook niet laat vermoeden dat zij niet meer in staat zijn die kandidaten op een voldoende objectieve wijze te beoordelen”.

Voorts kan ook de verwijzing naar de “tussentijdse evaluatie politiehervorming 2008” onmogelijk een schijn van partijdigheid staven, aangezien de termen van deze evaluatie algemeen waren en geenszins tegen de verzoeker waren gericht.

Ten slotte merkt de verwerende partij op dat de verzoeker A. Collier niet heeft gewraakt overeenkomstig artikel 8 van het koninklijk besluit van 12 oktober 2006, niettegenstaande hij in kennis was gesteld van de samenstelling van de jury en hij tijdens de mondelinge proef daartoe de kans heeft gehad.

18. De verzoeker laat in zijn laatste memorie nog gelden dat hij voldoende heeft aangetoond dat in hoofde van A. Collier minstens een schijn van partijdigheid bestaat, die bovendien van aard is de partijdigheid van de gehele jury met zich te brengen. Volgens de verzoeker is het evident dat A. Collier niet meer kan terugkomen op zijn vroegere standpunten zonder gezichtsverlies te lijden. Het ongenuanceerde standpunt dat door hem was ingenomen, had tot gevolg dat hij alles in het werk zou stellen om zijn gelijk te halen tegenover de andere juryleden. Dit geschiedde doordat hij het voortouw nam tijdens de mondelinge proef, zodat de andere juryleden niet over de nodige tijd beschikten om nog vragen te stellen. Zij dienden zich te baseren op het ongenuanceerde beeld dat door A. Collier werd opgehangen.

Beoordeling

19. De verzoeker voert de schending aan van het onpartijdigheidsbeginsel, doordat hoofdcommissaris A. Collier, die eerder als coach van verscheidene kandidaten was opgetreden tijdens de opleiding en zijn oordeel over de nieuwe lichting reeds had uitgesproken, ook lid was van de jury die de bestreden beslissing heeft genomen.

20. Het onpartijdigheidsbeginsel vereist dat een lid van een beraadslagend orgaan zich onthoudt van deelname aan de vergadering van dit orgaan wanneer een beslissing wordt genomen over een aangelegenheid waarbij dit lid een rechtstreeks en persoonlijk belang heeft, zodat het geacht moet worden niet meer op een objectieve wijze te kunnen oordelen. Dat belang kan van morele aard zijn, onder meer wanneer dit lid reeds een duidelijk standpunt heeft ingenomen en niet zonder gezichtsverlies op zijn standpunt zou kunnen terugkomen.

Opdat een schending van het onpartijdigheidsbeginsel zou kunnen worden aangenomen, volstaat het niet dat de verzoekende partij voor de Raad van State zich in het algemeen over de subjectieve partijdigheid van dit lid beklagt, maar moet zij precieze feiten of concrete aanwijzingen aanvoeren die de beweerde partijdigheid aantonen. Bovendien moet blijken dat de partijdigheid van dit lid het hele college heeft kunnen beïnvloeden.

21. Te dezen verwijst de verzoeker ter staving van de subjectieve partijdigheid van hoofdcommissaris A. Collier vooreerst naar een brief van de nationale school voor officieren waarin de rol van de coaches wordt uitgelegd en waarin wordt gesteld dat de coaches niet aan de jury rapporteren omdat dit anders de vertrouwensbasis die nodig is voor het coachen ernstig zou verstoren. Uit de voormelde brief kan evenwel enkel worden afgeleid dat het terwille van de vertrouwensrelatie tussen de coaches en de kandidaten is dat de coaches niet rapporteren aan de jury. De kandidaten zouden immers in een dergelijke

rapportering een rem kunnen zien om met de coaches een vertrouwensband op te bouwen. Dit impliceert evenwel niet dat de coaches als jurylid niet meer onpartijdig en objectief zouden kunnen oordelen over de kandidaten. Coaches komen in het kader van de opleiding tussen met het doel de kandidaten te ondersteunen en te begeleiden bij het verwerven en ontwikkelen van bepaalde kennis en vaardigheden. Zij krijgen aldus voorzeker een betere kijk op de kandidaten en hun capaciteiten, maar die is veeleer dienstig voor een goede beoordeling en laat alleszins niet toe te stellen dat een coach die als jurylid optreedt omwille van deze voorkennis niet meer in staat zou zijn om onpartijdig te oordelen, dit wil zeggen zonder zijn oordeel te laten vertroebelen door subjectieve voorkeuren of aversies ten opzichte van bepaalde kandidaten.

De verzoeker houdt voorts voor dat aan de onpartijdigheid van A. Collier dient te worden getwijfeld op grond van een opinie die de betrokkene nog tijdens de opleiding heeft geuit in een document, getiteld “tussentijdse evaluatie politiehervorming 2008”. Uit dat document blijkt slechts dat A. Collier van mening was dat de promotieopleiding voor het behalen van het directiebrevet niet voldeed aan het geïntegreerde profiel van de toekomstige topfunctionarissen van de politie. Hieruit kan evenwel geen gerechtvaardigde twijfel over de onpartijdigheid van A. Collier worden afgeleid.

Daargelaten dat de verzoeker helemaal niet uiteenzet in welke mate hij tijdens zijn opleiding door A. Collier werd gecoacht en dat hij, niettegenstaande hij daartoe de mogelijkheid heeft gehad, de genoemde coach niet als jurylid heeft gewraakt, moet derhalve worden vastgesteld dat de verzoeker de subjectieve partijdigheid van het genoemde jurylid niet met precieze feiten en concrete aanwijzingen aantoont.

22. Het tweede middel is niet gegrond.

C. Derde middel

Standpunt van de partijen

23. De verzoeker voert in het derde middel de schending aan van de formele motiveringsplicht en “minstens” van de materiële motiveringsplicht.

Hij betoogt dat wanneer, zoals te dezen, geen sprake is van een kennisexamen, de formele motiveringsplicht vereist dat in een voor de betrokkene toegankelijk document beknopt wordt weergegeven op welk vlak zijn examenwerk ondermaats wordt geacht. Volgens de verzoeker voldoet de bestreden beslissing, waarin slechts wordt gewezen op “de onvoldoende prestatie van de kandidaat tijdens de mondelinge proef, waarbij dient opgemerkt te worden dat de kandidaat veelal geen realistische oplossingen kon voorleggen ter aanvulling van de leemtes in de schriftelijke proef”, geenszins aan dit vereiste. Deze vermelding laat hem immers niet toe te begrijpen waar hij tekortschoot, mede gelet op zijn uitmuntende resultaten voor de stage, het activiteitenverslag en de beoordeling “geschikt” voor zijn schriftelijk examen.

De verzoeker besluit dat de formele motivering van de bestreden beslissing niet meer is dan een loutere stijlformule die voor tal van kandidaten werd gebruikt. Een dergelijke vage en algemene beoordeling, zonder enige inhoudelijke en precieze motivering, is niet in overeenstemming met de formele motiveringsplicht. Minstens is ze in strijd met de materiële motiveringsplicht omdat ze niet deugdelijk is en uit niets verifieerbaars blijkt.

24. De verwerende partij antwoordt dat uit de bestreden beslissing duidelijk blijkt dat de verzoeker veelal geen realistische oplossingen kon voorleggen ter aanvulling van de leemtes in de schriftelijke proef. Dit laatste is de reden waarom de prestatie van de verzoeker tijdens de mondelinge proef ontoereikend werd geacht en hij uiteindelijk niet geslaagd werd verklaard.

De verwerende partij laat voorts gelden dat het te dezen om een klassiek examen ging, waarbij een cijfermatige beoordeling volstond als formele motivering. Zowel voor het stageverslag als voor de schriftelijke proef werd de beoordeling “geschikt” gegeven, terwijl de jury met betrekking tot het mondelinge examen verder is gegaan dan wat de rechtspraak vereist en een onder woorden gebrachte beoordeling heeft gegeven. Deze motivering is volgens de verwerende partij uitdrukkelijk en afdoende en laat de verzoeker toe de redenen te achterhalen waarom hij niet geslaagd is. De materialiteit ervan klopt in het licht van de motivering die de correctoren van de schriftelijke proef hebben aangebracht. De beoordeling van de schriftelijke proef heeft de jury toegelaten om naar aanleiding van de mondelinge verdediging ervan enkele vragen te stellen teneinde de verzoeker toe te laten de leemtes en hiaten in zijn schriftelijk werk op te vullen, maar daarin is hij blijkbaar niet geslaagd.

Beoordeling

25. De artikelen 2 en 3 van de wet van 29 juli 1991 betreffende de uitdrukkelijke motivering van de bestuurshandelingen verplichten de overheid in de akte de juridische en de feitelijke overwegingen op te nemen die aan de beslissing ten grondslag liggen, en dit op een afdoende wijze. Het afdoende karakter van de motivering betekent dat de motivering pertinent moet zijn en dat ze draagkrachtig moet zijn, dit wil zeggen dat de aangehaalde redenen moeten volstaan om de beslissing te dragen.

26. Te dezen vermeldt de bestreden beslissing in het bijzonder de volgende motieven:

“[...]

Gelet op het positieve verslag van de stagemeeester;

Gelet op de beoordeling ‘geschikt’ van de correctoren over zijn schriftelijke proef, maar waarbij benadrukt dient te worden dat het werk vrij abstract en weinig concreet is en de kandidaat onder meer op de vlakte blijft door een niet-realistische invulling van de voorstellen tot overwinnen van de weerstanden van het personeel, het ontbreken van de kritische succesfactoren en de invulling van het project-team;

Gelet op de onvoldoende prestatie van de kandidaat De Clercq Bart tijdens de mondelinge proef van 19 november 2008, waarbij dient opgemerkt te worden dat de kandidaat veelal geen realistische oplossingen kon voorleggen ter aanvulling van de leemtes in de schriftelijke proef.”

Deze motieven laten blijken waarom de examencommissie van mening is dat de verzoeker niet heeft voldaan. Ze wijzen de tekortkomingen en leemtes aan die door de correctoren in het schriftelijke examenwerk werden vastgesteld en verduidelijken voorts dat de verzoeker deze tijdens de mondelinge proef niet heeft rechtgezet. Dergelijke motieven kunnen bezwaarlijk als loutere stijlformules, bestaande uit algemene termen zonder inhoudelijke draagkracht, worden beschouwd, aangezien ze voldoende geïndividualiseerd zijn en specifiek op verzoekers prestatie zijn toegespitst. De omstandigheid dat de structuur van de motivering bij verschillende kandidaten dezelfde is, geeft alleen aan dat de jury bij deze kandidaten dezelfde werkwijze en redenering heeft gevolgd.

Deze motieven zijn ook afdoende. Ze volstaan om de bestreden beslissing te dragen.

27. Wat de aangevoerde schending van de materiële motiveringsplicht betreft, dient te worden vastgesteld dat de verzoeker geen enkel element aanbrengt dat aantoont dat de voormelde motieven in feite niet juist zijn of in rechte niet aanvaardbaar zijn.

28. Het derde middel is niet gegrond.

BESLISSING

1. De Raad van State verwierpt het beroep.

2. De verzoeker wordt verwezen in de kosten van de vordering tot schorsing en van het beroep tot nietigverklaring, begroot op 350 euro.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechtzitting van 13 februari 2012, door de Raad van State, IXe kamer, samengesteld uit:

André Vandendriessche,	kamervoorzitter,
Jeroen Van Nieuwenhove,	staatsraad,
Bert Thys,	staatsraad,
bijgestaan door	
Vera Wauters,	griffier.

De griffier

De voorzitter

Vera Wauters

André Vandendriessche